

GLOBAL ENVIRONMENT FACILITY
INVESTING IN OUR PLANET

SEMINAR DE COORDONARE

a activităților în cadrul proiectului UNEP/GEF "Republica Moldova:
pregătirea celui de al doilea raport biennial actualizat în conformitate cu prevederile
Convenției-cadru a Națiunilor Unite cu privire la schimbările climatice"

Mecanisme de monitorizare, raportare și verificare a activităților de atenuare a emisiilor de GES la nivel național și internațional

Ion Comendant
Coordonatorul grupului de lucru "Atenuarea
emisiilor de GES și mecanisme de MRV",
Institutul de Energetică al AȘM, d.ș.t.

Chișinău, 25 noiembrie 2016

Sumarul prezentării

1. Ce reprezintă MRV
2. Sistemul de MRV existent în țară
3. Cadrul legal și administrativ al MRV actual
4. Stabilirea cadrului instituțional aferent MRV pentru NAMA
5. Procesul de aplicare MRV
6. Responsabilitățile Ministerelor și Agențiilor
7. Entitățile implicate în pregătirea și raportarea reducerilor de GES
8. Fluxul informațional privind raportarea reducerilor de GES

Ce reprezintă MRV ?

- "MRV" sau "măsurare, raportare și verificare", reprezintă un sistem inițiat de Convenția cadru al NU privind Schimbarea Climei orientat spre **a se asigura că ceea ce declară țările la capitolul schimbarea climei se îndeplinește**
- Un MRV robust reprezintă **fundamentul pentru urmărirea progresului în eforturile de reducere a emisiilor, finanțe și alte angajamente, precum și la construirea încrederii între părți și pentru asigurarea integrității mediului.**
- Găsirea unei căi de urmat cu privire la dezvoltarea unui sistem care ar furniza informații fiabile în mod echitabil reprezintă **cheia pentru deblocarea procesului de negociere a angajamentelor de reducere a emisiilor.** Fără acest tip de informații și contabilitate, nu există o altă cale pentru guverne sau societatea civilă să se asigure că sistemul funcționează (lucrative), nici să știe dacă reducerile totale ale emisiilor de GES la nivel mondial sunt suficiente pentru a îndeplini obiectivul Convenției

Ce reprezintă MRV ?

- Până în prezent realizarea scopurilor MRV erau și sunt realizate prin intermediul Rapoartelor Naționale de Inventariere și Comunicările Naționale
- Sistemul MRV într-o nouă interpretare a fost ticluit pentru prima dată în Planul de acțiuni al Conferinței de la Bali (2007). Pachetul complet de norme și ghidări necesar dezvoltării unui MRV a fost definit la Cancun 2010 și elaborate în perioada până la Conferința de la Varșovia, 2013
- La Cancun 2010 toate părțile au convenit să elaboreze Comunicările Naționale o dată la patru, iar fiecare 2 ani - rapoarte bianuale mai puțin cuprinzătoare (**BR**) pentru țările din Anexa 1 și rapoartele bienale actualizate (**BUR**) – de către țările non-Anexa I.

Ce reprezintă MRV ?

- MRV este un termen utilizat pentru a descrie toate măsurile pe care statele le întreprinde pentru a colecta date privind emisiile, acțiunile de atenuare și de sprijin, reflectarea acestor informații în rapoarte și inventarii, aceste fiind posibile la o anumită formă de revizuire sau analiză internațională
- În ciuda naturii sale aparent tehnic, MRV este încă una dintre cele mai importante și controversate probleme în orice aranjament internațional privind schimbările climatice
- IPCC (Grupul de experți interguvernamental pentru schimbarea climei) a elaborat ghiduri pentru măsurarea emisiilor, care pot fi utilizate de către părți să raporteze emisiile lor în raport cu obiectivele de reducere a acestora. Pentru țările care nu au astfel de obiective, există abordări cum să cuantifice reducerile de emisii în rapoartele sale

Ce reprezintă MRV ?

- Pentru a ajuta țările să îmbunătățească sistemele de MRV de-a lungul timpului, procesul ICA (international consultation and analysis) pentru țările Non-Anexa 1 a fost convenit. Scopul ICA este de a identifica nevoile de consolidare a capacităților prin intermediul unei echipe de experți tehnici (TTE) care analizează BUR-urile țărilor
- În scopul de a face regimul climatic global efectiv, MRV trebuie să garanteze transparența și toate părțile au fost invitate să elaboreze INDC și să le prezinte către septembrie 2015
- În scopul de a putea urmări progresul spre obiectivul global de limitare a încălzirii globale la sub 2 °C, MRV ar trebui să ofere, de asemenea, un cadru pentru a cuantifica reducerile de emisii a fiecărei părți în parte, evitând dubla contabilizare a emisiilor

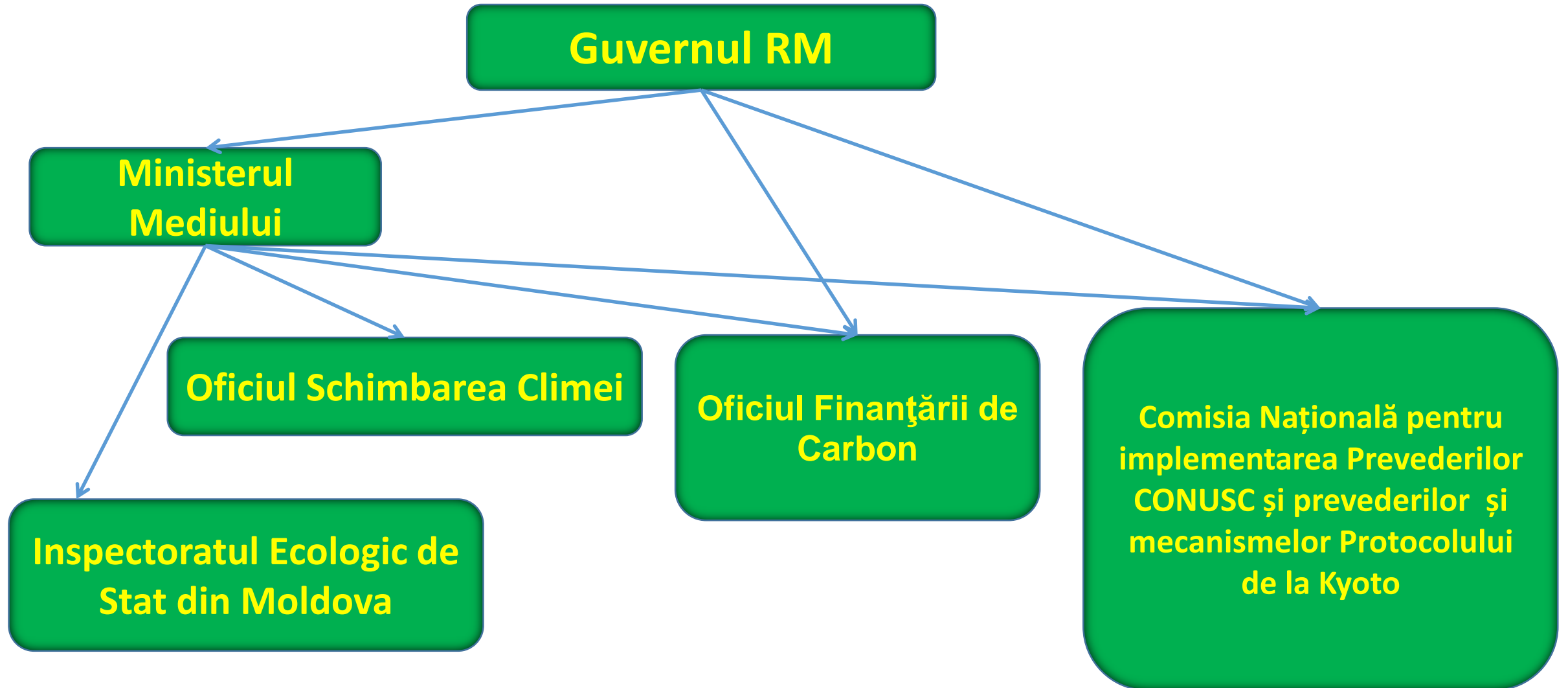
Ce reprezintă MRV ?

- **Elementele viitoarei arhitecturi de MRV în contextul acordului 2015 urmează a fi definite în cadrul negocierilor viitoare.** Părțile au nevoie de un forum unde pot discuta abordări diferite interne și să învețe unii de la alții pe provocări, oportunități, punctele forte și bunele practici. Prin furnizarea unui astfel de forum, Parteneriatul internațional privind Atenuarea și MRV își propune să contribuie, prin consolidarea capacităților, schimb de idei pe probleme specifice, cum ar fi aranjamentele instituționale ale MRV, a cadrelor juridice, colectarea datelor, procedurile de raportare și de contabilitate, dezvoltarea contribuțiilor, informații inițială privind contribuțiile etc.

Sistemul de MRV existent în țară

- **La capitolul impactul măsurilor de atenuare, MRV se manifestă prin intermediul mecanismelor stabilite de CONUSC privind raportarea emisiilor efective produse în țară și celor așteptate pe viitor, - pe de o parte, pe de alta – prin intermediul mai multor activități de eficiență energetică și promovare a surselor regenerabile de energie, precum și proiecte gen CDM.**
- **MRV emisiilor de GES, precum și reducerea acestora, sunt reflectate în rapoartele de inventariere și comunicările naționale, pregătite cu concursul experților naționali**
- **Activitățile de reducere a emisiilor de GES care cuprind și elementele de MRV sunt:**
 - proiectele CDM. Până în prezent au fost înregistrate 8 proiecte
 - Proiectele MoSEFF și MoREEFF, susținut de BERD
 - Proiectul Energie și Biomasă , finanțat de UE și PNUD.
 - Planului național de acțiuni în domeniul energiei din surse regenerabile pentru anii 2013-2020
 - Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice pentru anii 2013-2015, 2016-2018

Cadrul legal și administrativ al MRV actual

Cadrul legal și administrativ al MRV actual

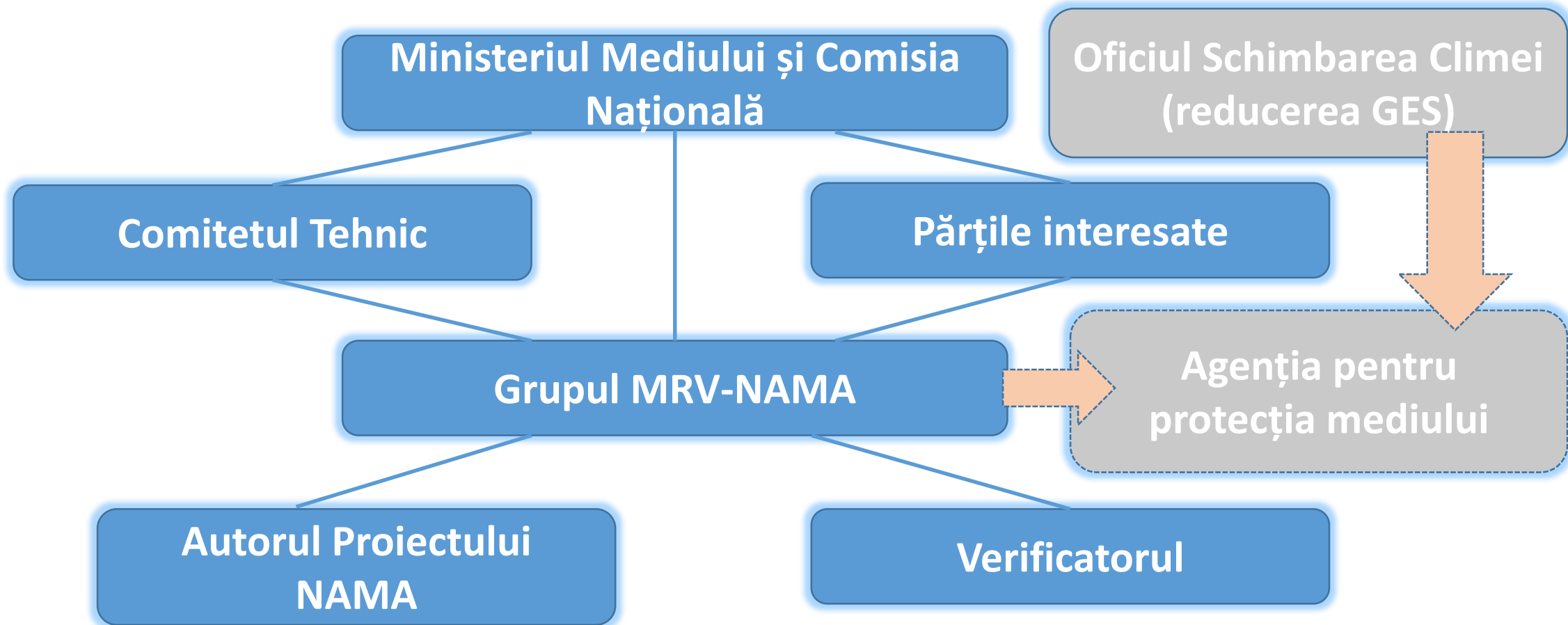
Ministerul Mediului	Autoritate de stat responsabilă de elaborarea și promovarea politicilor și strategiilor care abordează protecția mediului , utilizarea rațională a resurselor naturale și conservarea biodiversității; de implementarea tratatelor de mediu internaționale
Oficiul Schimbarea Climei	Responsabil pentru activitățile de pregătire a Comunicărilor Naționale și Rapoartelor de inventariere la nivel național . Echipa de inventariere a OSC este responsabilă pentru estimarea emisiilor pe categorii de surse și a sechestrării emisiilor pe categoriile prestabilite, de analiza surselor informaționale de bază, de asigurarea calității și activității de control a calității, evaluarea incertitudinii, documentarea și arhivarea datelor/informațiilor legate de procesul de pregătire a inventarierii GES.
Comisia Națională	HG nr. 1574 din 26.12.2003. Are mandatul de a comunica cu CONUSC și a evalua proiectele CDM
Oficiul Finanțării de Carbon	HG nr. 899 din 25.08.2005. Monitorizarea proiectelor susținute de Banca Mondială și Fondul Comunitar de Carbon privind Mecanismul Dezvoltării Nepoluante: "Conservarea energiei și reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră, asociat proiectului Energia-II" și "Sisteme publice de termoficare prin arderea biomasei în comunitățile rurale ale Republicii Moldova"
Inspectoratul Ecologic de stat	Monitorizează întreprinderile și instalațiile cu potențial de poluare a mediului, însă fără a înregistra și a interveni efectiv în situațiile depășirii emisiilor de GES.

Stabilirea cadrului instituțional aferent MRV pentru NAMA

- **Urmând Planul de acțiune de la Bali, 2007**, privind implementarea NAMA în contextul dezvoltării durabile, sprijinite și asigurate în baza de tehnologii, finanțări și consolidări a capacităților, într-o manieră măsurabilă, raportabilă și verificabilă (MRV), **R. Moldova și-a luat angajamentul de a pune în aplicare un sistem național de MRV adecvat**, corespunzător și ulterioarelor decizii adoptate la COP 16 și COP 19, avute loc la Cancun (2010) și Varșovia (2013)
- **La realizarea obiectivului țara a obținut sprijinul PNUD** prin intermediul proiectului „Programul de fortificare a capacităților în domeniul dezvoltării cu emisii reduse de carbon”
- MRV național privind NAMA urmează a fi implementat efectiv pe parcursul următorilor ani

Stabilirea cadrului instituțional aferent MRV pentru NAMA

➤ Structura administrativă pentru MRV a NAMA

Procesul de aplicare MRV

➤ Vor fi aplicate trei tipuri de MRV:

1. MRV a emisiilor de GES
2. MRV pentru NAMA și reducerea emisiilor de GES
3. MRV a sprijinului donatorilor obținut

MRV a emisiilor include identificarea și / sau definirea rolurilor și responsabilităților instituționale pentru asigurarea bunei circulații și standardizare a informațiilor pentru toate entitățile producătoare de GES, raportarea și verificarea estimărilor de GES.

MRV pentru NAMA și reducerea emisiilor de GES va fi dezvoltat pentru trei categorii de măsuri:

- a) NAMA unilaterale
- b) NAMA dezvoltate cu suportul donatorilor
- c) Proiecte din cadrul Mecanismului Dezvoltării Nonpoluante

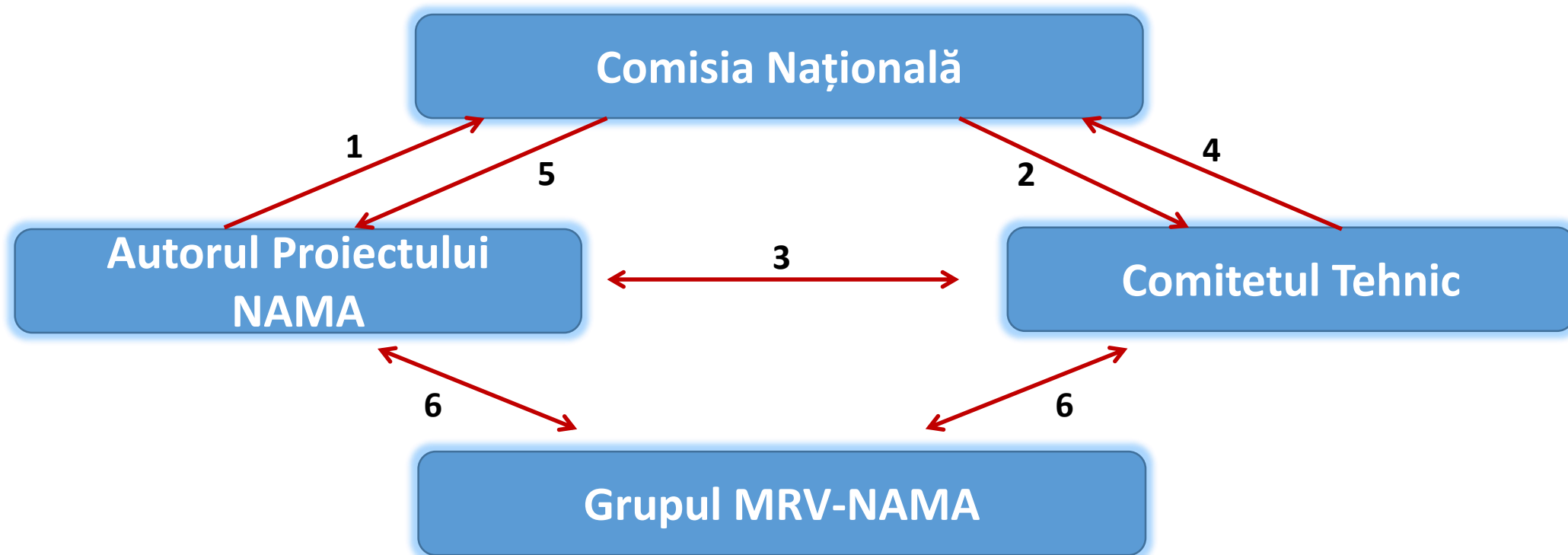
Procesul de aplicare MRV

- **În cadrul NAMA unilaterale** vor fi monitorizate doar în aspectul reducerilor de GES, în vederea reducerilor de costuri și a timpului personalului implicat în MRV.
- Cadrul regulator va prevedea obligativitatea completării regulate a unui formular privind datele de bază a NAMA propusă și aflată în desfășurare (derulare), formularul respectiv fiind prezentat Oficiului Schimbării Climatice pentru procesare, iar odată cu crearea Agenției pentru Protecția Mediului, funcția MRV pentru NAMA unilaterale vor aparține acestei din urmă entități.
- **Prin intermediul aceluiași formular vor fi monitorizate reducerile de emisii pentru măsurile din categoria a) și b)** menționate mai sus. Totodată, acestea din urmă vor avea MRV – ul său propriu, cel din b) stabilit în Proiectul de Document NAMA, iar cel din c) – conform exigențelor CONUSC (CDM). Formularul pentru categoria a) și b) va conține și date privind suportul obținut pentru NAMA respectivă, bunăoară: Fluxurile financiare și impactul lor; Transferul de tehnologie și impactul acestuia; Formarea capacității și impactul aferent, etc.

Procesul de aplicare MRV

- **Proiectele NAMA cu suport și CDM vor fi prezentate Comisiei Naționale în două etape. Mai întâi va fi înaintată o Nota privind Conceptul NAMA sau CDM, iar la etapa a doua - Proiectul de NAMA sau CDM**
- **Ambele documente vor conține capitolul consacrat MRV măsurii de atenuare a emisiilor de gaze cu efect de seră. În procesul de pregătire a Notei și Proiectului de NAMA beneficiarii pot apela la Grupul MRV-NAMA pentru obținerea de consultații respective, dacă în atare vor fi necesități**
- **Comisia Națională, după evaluarea Notei privind Conceptul NAMA sau a Proiectului NAMA va emite o decizie de aprobare sau respingere a NAMA înaintate**
- **La momentul de aprobare a Notei privind Conceptul NAMA se va stabili cine va întreține comunicarea cu CONUSC pentru înregistrarea NAMA**

Procesul de aplicare MRV

După competența sa Grupul MRV - NAMA va acoperi toate domeniile de expertiză necesare pentru dezvoltarea NAMA, el fiind alcătuit din experți naționali, implicarea lor venind la solicitarea beneficiarilor de NAMA, iar relațiile de consultanță vor fi stabilite în urma negocierilor libere între părți

Responsabilitățile Ministerelor și Agențiilor

- Odată cu luarea angajamentului țării de reducere a emisiilor de GES la Conferința de la Paris, decembrie 2015, R. Moldova va trebui să porceadă la crearea unui sistem de MRV credibil, transparent și care ar funcționa în baza unor reguli responsabile și care ar permite excluderea de contabilitate dublă. În acest sens urmează să fie aprobată o Hotărâre de Guvern care ar stabili:
 - ✓ entitățile responsabile de colectarea și raportare a informației privind reducerile de GES, pe fiecare sector în parte
 - ✓ periodicitatea raportării
 - ✓ Conținutul și structura informației urmată a fi raportată, expusă în Anexe la HG
 - ✓ entitatea care va generaliza și verifica la nivel național informația prezentată, probabil atare va fi Agenția pentru Protecția Mediului, urmată a fi creată
 - ✓ Responsabilitățile pentru prezentarea de informații eronate și în afara termenilor, etc.

Responsabilitățile Ministerelor și Agențiilor

- **Toate acțiunile (unilaterale)** privind realizarea Programelor de dezvoltare a țării vor trebui să conțină capitolul consacrat reducerii sau creșterii emisiilor de GES. Odată ce atare vor avea loc, entitatea responsabilă de realizarea Acțiunii în cauză va trebui să raporteze regulat pe parcursul anilor reducerile sau creșterea de emisii GES, calculate sau înregistrate. Adică, fiecare Acțiune ar trebui să aibă un **Dosar: Creșteri/Reduceri de GES, Investiții, etc.**
- ❑ Bunăoară, s-a aprobat un Plan sau Proiect de reabilitare a unei porțiuni de drum național. Este cunoscut că reabilitarea unui drum poate aduce reduceri de GES până la 20%. Planul sau Proiectul va trebui să conțină componenta de reduceri GES, precum și elementele de calcul ale acestora. În acest sens va trebui dezvoltată o Metodologie respectivă, ea dând posibilitate să se calculeze reducerile de emisii GES și pentru reabilitarea porțiunilor de drumuri mai mici, dar luate în ansamblu pe țară. Metodologia va trebui să conțină și elemente de verificare a rezultatelor, aplicându-se metoda conservativă de determinare a reducerilor de GES.

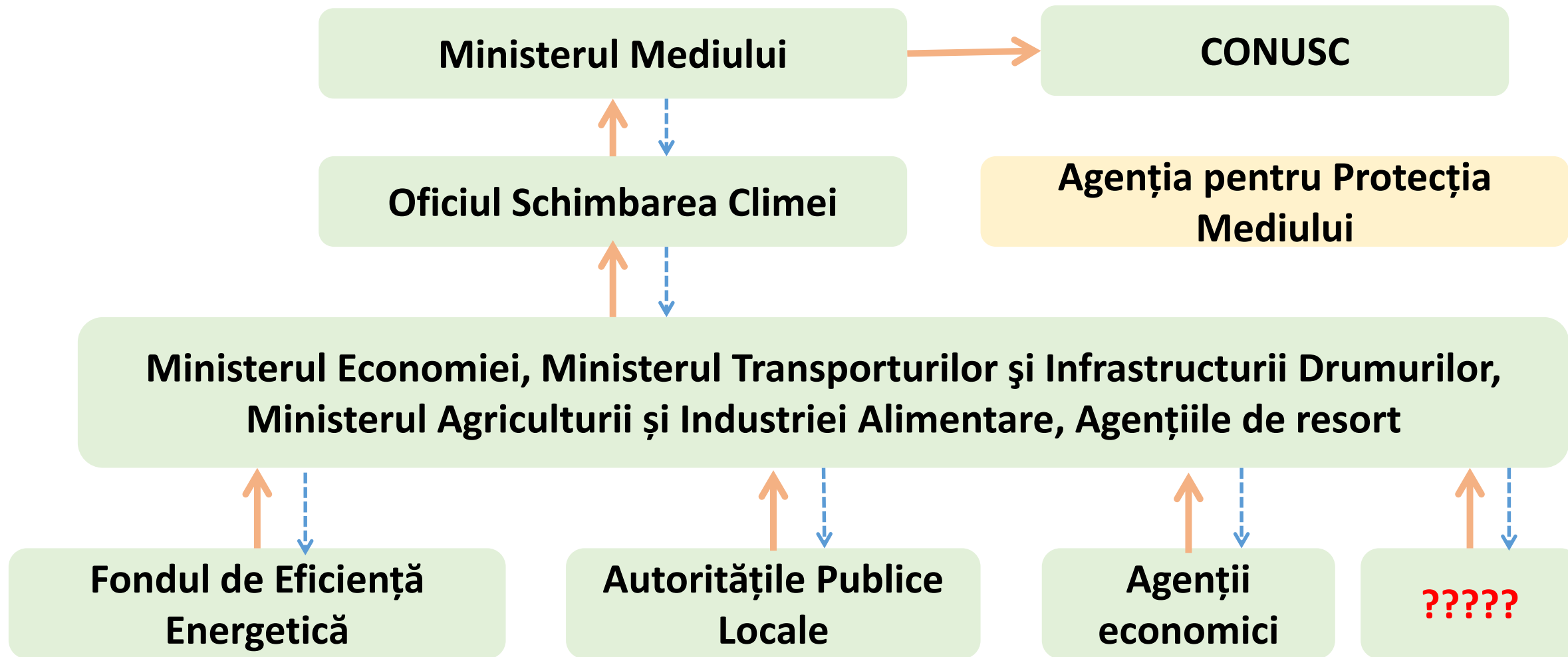
Provocările la contabilizarea reducerilor de GES

- La moment nu se dispune de răspunsuri la toate întrebările care ar putea apărea în legătură cu necesitatea monitorizării și înregistrării a tuturor reducerilor de GES care ar putea avea loc în țară de pe urma acțiunilor. Va trebui să învățăm pe parcurs, în procesul de implementare a acestui mecanism.
- Întrebările rămase deschise în vederea realizării obiectivului sunt:
 - cadrul legal și regulator (HG, Metodologii de determinare și verificare a datelor, formele de colectare a datelor, stabilirea responsabilității pe verticală a entităților implicate, etc.)
 - cadrul instituțional, cine de ce răspunde
 - resursele necesare: sunt necesari bani și angajați adiționali? Cât?
 - formele de raportare către CONUSC, acestea nu sunt încă expres stabilite, la moment fiind lăsate la discreția Părților
- Presupunem în curând va urma suportul necesar pentru depășirea întrebărilor la zi

Entitățile implicate în pregătirea și raportarea reducerilor de GES

Fluxul informațional privind raportarea reducerilor de GES

Vă mulțumesc pentru Atenție !

Date de contact:

Ion COMENDANT, D.ș.t.

Tel/Fax: +373 22 232 247

GSM: +373 69 217 004

E-mail: icomendant@gmail.com

The following good practices should be taken into account when designing a measurement methodology:

- **Accuracy:** Measurement should be as accurate as the NAMA budget will allow and aligned with the use of measurement results in evaluating outcomes/impacts. Accuracy trade-offs should be accompanied by increased conservativeness in estimates and judgements. Further, accuracy should be determined taking into account the significance of the outcomes/impacts.
 - **Completeness:** Measurement methodology should cover information related to all effects of activities included in a NAMA. Some of the outcomes/impacts, such as reduction in GHG emissions, will be estimated, based on measurement data for the estimates. In such cases, the documented methodology should clearly outline the process and procedures for estimating the outcomes/impacts (emission factors of electricity production, for example) as well as other measured data used for estimates.
 - **Conservativeness:** Estimates and measurements should be made so as to err on the side of conservative reporting of outcomes/impacts. The principle of conservativeness should be applied to situations in which either measurement or estimating have a high level of uncertainty or in which a high level of accuracy of measurement or estimating is not cost-effective. The measurement methodology should expressly identify the uncertainty in measurements and include procedures for choosing conservative values.
-
- **Consistency:** Reporting of information should be consistent between different types of projects/programmes and different periods of time for the same project/programme.
 - • **Comparability:** The information or estimates, especially of GHG emissions reduction, should be comparable across NAMAs. To enable comparability, the NAMA implementer should use standardised formats for reporting.
 - • **Transparency:** All data and methodologies used should be clearly explained and appropriately documented in the report, so that anyone can verify their correctness. Reporting should include all relevant information to enable readers to come to the same conclusions as the report and replicate the impact results that are arrived at in the report.